BİRİNCİ Hareket Ordusu

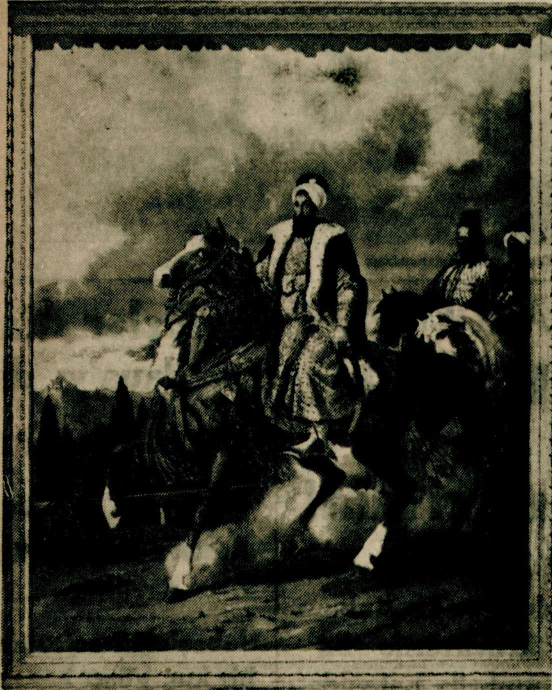
Alemdar hâdisesi

Yazan: SALÂHADDİN GÜNGÖR

Alemdar saray kapılarını yıktırmağa başlamıştı

Bir cariye Sultan Selimin dairesine koştu, katiller yalın kılıc Padişahın odasına kadar gelmişlerdi

— 8 —

Selim Salisin kendi devrinde Fransız ressamı Hipolit Berto tarafından yapılmış bir tablosu

Şeyhülislâm Arabzade Arif Efendi, bu luttan nem kapacak derecede vesveseli bir zattı. Karıncayı incitmekten çekinirdi. Alemdar ordusunun iri kıyım Rumeli sipahileri ortasında ne yapacağını şaşırmıştı.

Alemdar:

— Hadi.. Düş önüme de saraya gidelim! deyince büsbütün nutku tutuldu. Seraskerin ne dediğini de zaten pek anlayamamıştı. Alemdar kızdı:

— Araboğlu musun nesin!.. Kalk yürü ba! diye bağırdı.

Çelebi mizaçlı Şeyhülislâmın bu ikaz üzerine aklı başına gelebilmişti. «Semîna ve ata'na» diyerek, cemaatin önüne düştü. Alemdar, bir kısım maiyeti halkı ile Babıâliden ayrılıp Soğukçeşme kolile saraya vardığı zaman, (Babı Hümayun) civarını binlerce askerle ihata edilmiş buldu. Bunlar, Alemdarı görünce hep bir ağızdan:

— Sultan Selim Efendimizi isteruz! diye haykırmağa başladılar.

Orta kapıda Alemdar ilk rastladığı saray adamına emir verdi:

— Bire var git, Kızlar Ağasınas öyle, tez gelsin!..

Alemdar, şimdi en heybetli tavrını takınmıştı. Başında yeşil bir takke üzerine dardağan sarılmış şal sarık, sırtında lâciverd çuhadan haydariye benzer bir salta, üstünde ince bir cübbe, ayaklarında sahtiyan postallar vardı. Belinden Üçüncü Selimin hediye ettiği murassa hançer sarkıyordu.

Darüssaade ağası Küçük Mercan Ağa, elpençe divan, Alemdarın karşısında idi. Alemdar, zenci ağanın yüzüne hışımla bakarak kendisine şu talimatı verdi:

— Abe Ağa... Tekmil devletlûler, Rumeli ağaları, Anadolu hanedanları, Sultan Selim Efendimizin tekrar cülûsunu matlub ederler. Biz buraya onçün (onun için) geldik. Tez varın.. Sultan Selim Efendimizi dışarı çıkarın!.

Sonra, Şeyhülislâma dönerek:

— Efendi, sen de git, Sultan Mustafaya keyfiyeti anlat! dedi.

Şeyhülislâm, bu müşkül işi başarabilecek kabiliyette değildi. İtizar etmek istedi ise de açıkça Alemdara karşı gelmek cesaretini kendinde bulamıyarak, kem küm etmeğe başladı. Alemdar, ihtarını tekrarlayınca, çaresiz yola düştü.

Sultan Mustafa, Arabzadeyi uzaktan görür görmez «Âteşfeşânı hişmu gadab» olmuştu:

— Bre.. Bu fesadda sen de Paşa ile müttefik imişsin ki bagîlerin önüne düşüp buraya kadar geldin. Yanıma yaklaşma.. Seni pâre pâre ederim!

Nazik Şeyhülislâm, bir şeyler kekelemeğe, kendini mazur göstermeğe çalışıyordu. Fakat meczub Padişahın hiddeti yatışmadı:

— Var git kallâş herif! diyerek onu huzurundan kovdu.

Arabzade tırıs tırıs, dönmüş, fakat bu sefer de Alemdardan (zılgıt) ı yemişti:

— Bre münafık! Sen içerde işi başka kalıba soktun. Tez var, bu işe bir suret ver! Yoksa sen bilirsin!

Alemdar böyle söylerken, tehdidkâr bir tarzda elini hançerine götürmüştü. İki ateş arasında kalıp ne yapacağını şaşıran Şeyhülislâm, mezbahaya giden bir koyun teslimiyetile yeniden Sultan Mustafa dairesinin yolunu tutmağa hazırlanıyordu. Fakat tam bu sırada Babüsseade ile sarayın diğer kapıları büyük bir gürültü ile, birbiri ardı sıra kapanmağa başladılar. Padişah sekbanları, kapıları sür'atle içeriden sürmeliyorlardı. Babüsseadenin aralığında sıkışıp kalan Şeyhülislâm, kendini dışarı zor atabilmişti.

Padişahın mukavemete hazırlanması üzerine Alemdar askerinde asabiyet arttı:

— Açın, yoksa siz bilirsiniz! naraları her tarafta yükseliyordu.

Bu gulguleye biraz sonra Alemdarın da sesi karıştı:

— Bire yıkın!

Rumeli âyanı ellerinde iri topuzlarla hep birden Babüsseadeye yüklendiler. Kapıya güm güm vuruyor, vakit vakit «Sultan Selimi isteruz!» âvâzelerile ortalığı inletiyorlardı.

Bostancı odabaşısı ile diğer maiyeti erkânının telkinlerine kapılan Sultan Mustafa, Üçüncü Sultan Selim ile tahtın biricik varisi İkinci Mahmudun «izalei vücud» larına bir cinnet dakikasında karar vermişti. Bunların ikisi de katledilince Osmanlı tahtının tek namzedi kalıyordu. O da kendisi idi! Mustafa bu zalimane kararı verdikten sonra, sarayın eli kanlılarından mürekkeb bir cinayet heyeti teşkil ederek, Üçüncü Selim ile İkinci Mahmudun dairelerine saldırtmıştı.

Katiller, ilkönce Üçüncü Selimin işini bitirmek üzere Kuşhane kapısındaki karanlık yol ağzından geçerek, harem dairesine girdiler. Hasır döşeli dehlizlerden, ellerinde sıyrılmış yatağanlarla cellâd tavırlı adamların koşarak geçtiğini gören saraylılar korkudan büyümüş gözlerle, cıyak cıyak haykırışarak birer tarafa kaçışıyorlardı.

Muhalefete kalkışmak, kimin ne haddine idi. Yalnız haremağalarından bir kaç kişi, göz göre irtikâb edilmek üzere bulunan bu kanlı cinayete mâni olmak için, zayıf vücudlarile katillerin önüne atılmak cesaretini gösterebildiler.

Caniler, bu küçük mukavemetleri sür'atle kırıyor, ve karşılarına çıkanların kimini yumruk, kimini hançer darbelerile yere yuvarlayarak ilerliyorlardı.

Sultan Selimin en sevdiği haremi Refet kadın, kaç gecedir üstüste karışık rüyalar görmekte idi.

Bu rüyaların tesirile sinirleri son derece bozulmuştu. Her an yaklaşan bir felâketi bekler gibi idi. Üsküdar çatmasile kaplanmış yumuşak erkân sedirinde yanıbaşına boylu boyunca uzanan (Aslan) ının yüzüne sevgi ile karışık bir rikkatle bakıyordu. Tahttan indirildikten sonra, Efendisi ne çabuk da bozulmuştu. Hele onun bu kadar meyus bir gününü hatırlamıyordu.

Refet kadın, birden yerinde doğruldu. Kulağına bir takım sesler geliyordu:

— Sultan Selim Efendimizi isteriz!. Sultan Selim Efendimizi isteriz!.

Başkadın, düşündü: Acaba, (Aslan) ı da bu sesleri işitmiş miydi? Fakat Üçüncü Selim, derin bir gaflet uykusu içinde, olup bitenlerden habersiz, mışıl mışıl uyuyordu.

Refet kadın, onu elile dürttü. Sultan Selim, bütün bir gece sabaha kadar, yanıbaşındaki Lihyei saadet odasında ibadet ve taatle meşgul olduğu için, yorgun düşmüştü. Güçlükle kendine gelebildi. Refet kadın, ümidle karışık bir heyecan içinde, Padişaha sordu:

— Gürültüleri duyar mısınız?

— Hayır!

Tam bu sırada, cariyelerden biri, koşa koşa gelerek, bir kaç ağanın yalın kılıc Sedefli sofadan geçtiklerini hebar verdi.

Refet kadın, sinirlenerek ayağa kalkmıştı:

— Ne dedin?. Sedefli sofaya mı geçtiler?. Kim bunlar?.

Cariye, cevab verecek vakit bulamadan, kapının önünde telâşlı ayak sesleri peyda oldu. Ağalar, fısıldaşarak konuşuyorlardı!

Refet kadının tüyleri diken diken olmuştu:

— Kim o?. diye seslendi:

Cevab alamayınca kablelvuku bir tehlikeyi sezerek Sultan Selime doğru koştu ve onu ayağa kaldırarak kulağına doğru eğilerek:

— Padişahım!. Aman kaçın! Sultan Mustafalılar kapıya geldiler!

Üçüncü Selim, (Lihyei saadet) in bulunduğu bitişik odaya doğru henüz bir kaç adım atmıştı ki katillerden Nezir ile Fettahın korkunc yüzleri, pencerenin önünde belirdi.

(Arkası var)

Doğru değil mi?

Fiat tespitinde ifrat ve tefrit

İzalesi henüz elinde olmıyan bazı mahzurları ortadan kaldıramamış olmasına rağmen «Fiat Murakabe komisyonu» nun İstanbul bürosu bir çok gıda maddelerinin ve eşyanın fiatlarını ifrat ve tefrite düşmeden tespit ederek vatandaşları ihtikâr kurbanı olmaktan kurtardı. Fakat alınan bazı haberlere nazaran «Fiat Murakabe komisyonu» nun diğer vilâyetlerdeki büroları İstanbuldan oralara sevkedilerek satılan maddelere İstanbul bürosunun o eşya için tespit ettiği kıymetlerden daha eksik fiatlar koymuşlar. O kadar ki, o vilâyetlerden buraya mal almaya gelen tecirler aradaki farkı görünce şaşıyorlar ve eşya satın almaktan vazgeçerek memleketlerine elleri boş dönüyorlarmış.

Her şeyde olduğu gibi fiat tespitinde de ifrat ve tefrite kaçmak zararlıdır. Tefrit, fazla fiat tayini halkın mağdur olmasına sebebiyet verir; ifrat, eksik fiat tayini ise namuslu tacirlerin ve esnafın o malları alıp satmalarına mâni olur; vatandaşların ihtiyaclarını tatmin etmelerine imkân bırakmaz, onları sıkıntı ve müşkülât içine düşürür. Binaenaleyh İstanbuldan mal getirten vilâyetlerdeki «Fiat Murakabe komisyonu» bürolarının o eşyaya fiat tespit ederken buradaki Fiat Murakabe bürosunun fiatlarını nazarı dikkate almaları lâzım gelir.

Bu suretle ahalinin, ihtikâra kurban olmaktan kurtulmak pahasına muhtac bulunduğu eşyadan büsbütün mahrum kalması mahzurunun önüne geçilmiş olur, diyoruz,

Doğru değil mi?

ÜNİVERSİTEDE

Büyük adamlar galerisi

Üniversitede tesisine karar verilen büyük adamlar galerisi için hazırlıklara devam olunmaktadır. Galeriye, memleketimizde her sahada yüksek varlık gösteren, kıymetli ilim adamlarımızın resimleri, büstleri, hayatlarına ve eserlerine aid malûmat konacaktır. Her fakültede teşekkül eden bir komisyon, kendi sahalarında yetişen eşhası tespit etmek üzere tetkikler yapmaktadır. Galeri hazırlandıktan sonra büyük merasimle açılacaktır.

Üniversite marşı

Üniversite Rektörlüğü bir «Üniversite marşı» hazırlatmağa karar vermiştir. Marşın, bu yüksek kültür müessesesinin tam bir ifadesi olmak üzere hazırlanması için, salâhiyetli zevat arasında bir müsabaka açılacaktır. Bu suretle Üniversiteli gencler toplantılarda, merasimlerde İstiklâl marşını müteakıb kendi marşlarını söyliyeceklerdir.

Şehir ve Memleket Haberleri

Dünya vaziyeti ve Türkiye

Dün de kazalarda birçok hatibler konferanslar verdiler

Beyoğlu Halkevi Reisi Ekrem Tur söz söylerken

C. H. Partisi tarafından hazırlanan, dünya buhranı karşısında Türkiyenin vaziyetine dair konferanslara, her tarafta ve bu meyanda İstanbul kazalarında devam edilmektedir.

Partimizin teşkilâtçı ve hararetli hatibi Beyoğlu Halkevi reisi Ekrem Tur, Eyüb Halkevinde verdiği konferansta hâdiselerle Türkiyemizin ittihaz ettiği enerjik hareket tarzını beliğ şekilde izah etmiş ve kalabalık bir dinleyici kütlesi tarafından çok alkışlanmıştır.

Vilâyet idare heyeti azasından Hasene Ilgaz da Üsküdarda Doğancılarda bir konferans vermiştir. Parti binasından başka sokaklarda dinleyicilerle dolduğu için oparlörler konulmuş ve Türkün azimkâr kararlarını anlatan hatib geniş alâka ile dinlenmiştir.

Ayrıca avukat İhsan Kısıklıda, ve Galatasaray lisesi müdür muavini Nedim Beylerbeyinde, ayni mevzuda birer konferans vermişlerdir.

Her sınıf halkımızın, Parti namına yapılan bu izahlara karşı sıkı alâkası memnuniyetle göze çarpmaktadır. Hududlarımız haricinde hâdiselerin ne kadar vahamet kesbettiğini bilen ve kahraman ordumuza müstenid millî kudrete itimad eden halk, bu konferanslardan sonra istikbal için daha mutmain olmaktadır.

Mekki Hikmetin konferansı

Parti reisi Mekki Hikmet de dün Beyoğlu Halkevinde bir konferans vermiştir. Hatib, dünyanın, bugün içinde bulunduğu karışık vaziyeti izah ettikten sonra, memleketimizin memnuniyet verici bir huzur içinde bulunduğunu ve milletçe Millî Şef İsmet İnönünün göstereceği yolda yürümek hususunda taşıdığımız sarsılmaz azmin örnek olacak kadar kuvvetli olduğunu söylemiştir.

Konferans, salonu dolduran kalabalık bir halk kütlesi tarafından derin bir alâka ile dinlenmiş ve sık sık hatib alkışlanmıştır.

Nafıa Vekilinin tetkikleri

İki gün evvel şehrimize gelen Nafıa Vekili Ali Fuad Cebesoy bu akşam Ankaraya dönecektir. Vekil, burada bulunduğu günler zarfında Nafıa müdürü Bedri Gürsoydan Trakyadaki yol inşaatı hakkında izahat almıştır.

General Ali Fuad Cebesoy, buradaki tetkikleri hakkında bir muharririmize şunları söylemiştir:

«— Trakyada Vekâletin hazırlattığı program dahilinde inşaat normal olarak ve memnuniyet verici bir şekilde devam etmektedir.»

Münakalât Vekili gitti

Nakil vasıtalarının tarifelerine zam yapılmıyacak

Şehirlerarası telefon servisleri takviye ediliyor, hava seferlerine de yakında başlanacak

Bir müddettenberi şehrimizde bulunan Münakalât Vekili Cevdet Kerim İncedayı, İstanbul ve Trakyada vekâlet şubelerinde tetkiklerini bitirerek dün akşam Ankaraya hareket etmiştir. Vekil, Haydarpaşa istasyonunda örfî idare komutanı Korgeneral Ali Rıza Artunkal ve Vekâlet mensubları tarafından uğurlanmıştır.

Cevdet Kerim İncedayı, istasyonda kendisile görüşen bir muharririmizin muhtelif meseleler etrafında sorduğu suallere aşağıdaki cevabları vermiştir:

«— Günün fevkalâdeliğini her sahada karşılayabilmek için, vekâlet şubelerinin İstanbul ve civarile Trakyadaki işler etrafında meşgul oldum. Daha evvel verilmiş olan direktiflerin tatbikatını tetkik ve yeniden alınması lâzım gelen tedbirleri alâkadarlara tebliğ ettim. İşlerimizin emniyet verici olmasından ve bugünkü ve yarınki ihtiyaclara kifayet edecek mahiyette bulunmasından dolayı müsterihim.»

Vekil, şehir ve şehirler arası telefon şebekesinin vaziyeti hakkında da demiştir ki:

«— İstanbul telefon işlerile de çok yakından alâkalandım. Beyoğlu mıntakasını işleten santralın takviye malzemesi tamamen gelmiş ve montajına da başlanmıştır. Bir buçuk ay sonra Beyoğlu santralının işlettiği mıntakada muhabere sıkıntı ve rahatsızlığı kalkmış olacaktır. Diğer mıntakaların takviye ve tevsiine ve otomatik olmıyan civar merkezin de otomatik olması hususuna müteallik projeler bir haftaya kadar tamamlanmak üzeredir. Bu işler için, emniyet edilir ecnebi firmalar müracaat etmişlerdir. Yekûnu 2,5 milyon liraya varan bu işlerin ihalelerinin yakında yapılacağını ümid etmekteyiz. Bu suretle bu sıkıntı kaldırılmış ve uzun seneler için İstanbulun telefon ihtiyacı temin edilecek hale gelmiş olacaktır.

Halen şehir şebekesi kurulmuş şehirlerin telefonlarının en fennî hale gelmesi ve şehirler arası muhabereleri bağlanmış şehirlerin, bu muhaberelerinin tevsii de vardır.»

Nakliyat tarifelerinin değiştirilip değiştirilmiyeceği hakkında da Vekil şunları söylemiştir:

«— Tarife işinde, Vekâletin ve hükûmetin esas prensipi, memleketin iktısadî ve içtimaî hayatiyetine en müessir vasıta olan münakalât işinde azamî sür'at, bütün vasıtalarda nakliyat vahdeti ve yurdun herhangi bir yerinden teslim edilen birşeyi diğer ucuna inkıtasız nakil işinin fen, ilim ve dikkat yollarile en ucuza yapmaktır. Binaenaleyh, esas itibarile tarifelerde fiat artırmak prensipi yoktur. Sadece biliniyor ki, işletme vasıtalarının hayatiyeti eksiğini tamamlamak ve tamirlerini yapabilmek için hariçden getirilen, hassaten muayyen memleketler sanayiinin inhisarında olan vesait ve malzeme çok pahalılaşmıştır. Bazı şeyler bugün bir yerine 10 - 100 misli kadar pahalı getirtilmektedir. Bu vaziyet daha ilerlerse, ayni zamanda memlekette kömür fiatında ve sair vasıta ve malzemelerde de, ahval icabı tereffü hasıl olursa; halk işini gördüğü kadar, gene halkın malı olan bu vasıtaların hayatiyeti, mevcudiyetini normal şekilde mahfuz bulundurmak için kısa ve muvakkat zamanlara münhasır olmak üzere, hayatı tazyik etmeden bazı şeyler üzerinde fiat artırılması düşünülebilir. Maamafih idrak edilecek olan yeni sene mahsulünün nakli için fiatları artırmayı değil, bilâkis ucuzlatmayı düşünüyoruz.»

Hava nakliyatının bu sene başlayıp başlamıyacağına dair, muharririmizin sorduğu suale Cevdet Kerim İncedayı demiştir ki:

«— Vasıtalarımız, meydanlarımız ve teşkilâtımız hazırlanmıştır; başlamak fikrindeyiz. Bu sene Afyon, Elâzığ işletmeye açılacak hale gelmiştir. Sıvas, Erzurum, Samsun da ikmal edilmektedir.»

MÜTEFERRİK

Polis müdürümüz Çorum Valiliğine tayin edildi

Ankaradan verilen bir habere göre, İstanbul Emniyet müdürü Muzaffer Akalın Çorum Valiliğine tayin edilmiştir. İstanbul Emniyet müdürlüğüne kimin geleceği henüz malûm değildir.

Çorab fabrikatorları Ankaraya gitti

Nisanın 8 inden itibaren tatbik edilecek olan ipekli kadın çorabı standard nizamnamesi etrafında İktısad Vekâleti ile temaslar yapmak üzere şehrimizdeki 14 çorab fabrikası sahibleri dün akşam Ankaraya gitmişlerdir.

Hayvanları Koruma cemiyetinde

Hayvanları Koruma cemiyeti tarafından, Polis mektebi talebelerini muallimlerile birlikte bir toplantıya davet edilmiş ve kendilerine, hayvanları himaye eden kanun ve nizamları tatbik hususunda öğretici filimler gösterilmiştir.

Cemiyetin eski reis vekili Sedad Erim de bu mevzu etrafında bir konferans vermiştir.

POLİSTE

Otobüsle tramvay çarpıştı

Şoför Hüseyin Özgürün idaresindeki 3159 numaralı otobüsle Yedikule - Sirkeci hattında işliyen vatman Remzinin idaresindeki tramvay, Yedikule yolunda çarpışmışlardır. Çarpışma şiddetli olmuş, tramvayın kırılan camlarile yolculardan Anna adında bir kadın muhtelif yerlerinden yaralanmıştır. Kazayı müteakıb Anna Haseki hastanesine kaldırılmış, hâdisede suçlu görülen şoför yakalanmıştır.

Taşla başından yaralandı

Fenerde oturan Hasanın 12 yaşlarındaki oğlu Celâl, Fener iskelesinde oynarken, Kenan adında birinin attığı taşla başından yaralanmış, tedavi altına alınmıştır.

Tüberküloz cemiyeti

Tüberküloz cemiyeti mutad aylık toplantısını 2 nisan çarşamba günü saat altı buçukta Cağaloğlunda İstanbul Etıbba Odasında yapacaktır.

Moda deniz kulübünün kongresi

Moda Deniz kulübü, dün senelik toplantısını yapmıştır. Fakat ekseriyet olmadığından toplantı 6 nisan pazar gününe bırakılmıştır.

HEM NALINA HEM MIHINA

Nelson'un ruhu şadolmuştur

İngilizler, denizde pek yaman ve cidden eşsizdirler. Nasıl olmasınlar ki Akdenizdeki son deniz muharebesi hakkında dün Londradan gelen bir haberde «Doğu Akdenizdeki deniz muharebesi Londra siyasî mahfillerinde Yugoslav vaziyetinden ziyade görüşme mevzuunu teşkil etmektedir.» deniliyordu. Denizciliğe karşı bu kadar canlı ve ateşli alâka gösteren bir millet, hiç denizde yaman ve eşsiz olmaz olur mu?

Dün akşam geç vakit gelen tafsilâta göre, İtalyanlar bu deniz - hava muharebesinde ağır zayiata uğramışlardır. Littorio sınıfı bir zırhlı ağır hasara uğramış, üç ağır kruvazörle iki muhrib batmıştır.

Littorio sınıfı zırhlılar, ikisi geçen sene bitmiş, ikisi de tezgâhta olmak üzere dört tanedir. Fakat bu yıl içinde bitirilmeleri mukarrer olan son ikisinin henüz denize çıkacak halde olmadıkları şüphesizdir. Diğer iki gemiye gelince bunlardan biri Taranto'da İngiliz torpito tayyareleri tarafından, ağır hasara uğratılmış, bir tanesi de, Sardünya açıklarındaki muharebede sakatlanmıştı. İkisinden birinin tamir edildiği anlaşılıyor. 381 lik 9 top taşıyan bu zırhlıların ağır top bakımından 356 lık 10 top taşıyan King George V sınıfı İngiliz zırhlılarından üstün olduğu hayaline kapılan, hatta İngiliz denizcilerinin bu yüzden endişeye düştüklerini yazanlar, kıymetin toptan ziyade topu kullanan insanda olduğunu, şimdi kabul etmiş olsalar gerektir. Kaldı ki yeni İngiliz toplarının menzili 381 lik toplarınkinden daha fazladır.

Batırılan İtalyan kruvazörlerine gelince, batan Zara, Pola ve Fiume 10.000 tonluk yeni ağır kruvazörlerdir. 8 tane 203 lük ağır top, 12 tane 100 lük ağır, 8 tane 37 lik hafif hava defi topu, 10 hava defi makinelitüfeği, 2 katapült ve 2 tayyare taşırlar. Mürettebleri 830 kişidir. Gemilerin sür'ati 32 mil olarak hesablandığı halde tecrübelerde 35 mil kadar gitmişlerdir. Bu sınıftan şimdi dört İtalyan kruvazörü kalmıştır.

İngiliz zırhlılarile ağır kruvazörlerinin hiçbiri, bu kadar yüksek sür'atte olmadıkları için İtalyanların kaçamayışları, Amiral Cunningham'ın ne yüksek bir tabiye ve manevra üstadı olduğunu ve kendi filosundan daha seri bir hasmın kaçmasına meydan vermediğini gösterir.

Batan iki muhribden Vincenzo Gioberti 1729 ton, Maestrale ise 1449 tondur. Her ikisinin de sür'ati 40 mile yakındır. Bu yüksek sür'atlerine rağmen, onlar da kaçmağa imkân bulamamışlardır. Zaten yüksek sür'at umumiyetle kaçmak için değil; tabiye ve manevra bakımından üstünlük temin etmek için yapılır. Sür'at fazlalığından bu ruhla istifade etmek istenilirse muvaffakiyet elde edilir; yoksa harb gemilerini yarış atı veya tazı sanmak pek yanlış bir düşüncedir.

Fazla tafsilât gelmediği için, aylardanberi İngilizler gibi herkesin arayıp durduğu İtalyan donanmasının neden denize çıktığı anlaşılamıyor. Fakat bu hareketin sebebi şu dört ihtimalden biri olsa gerektir:

1 — Trablusgarba bir İtalyan - Alman ihracını setretmek,

2 — İngiliz asker ve malzeme nakliyatına hücum etmek,

3 — Almanların zorile, belki de Alman kumandası altında bir gayret göstermek,

4 — Mahsur Onikiadaya bir yardım yapmağa kalkışmak.

Sebebi her ne olursa olsun İtalyan donanmasının bir iş görmek maksadile sefere çıktığı, fakat yakalanarak müthiş bir darbe yediği anlaşılıyor. Düşmanı görünce gözlerini kırpmadan hemen saldıran İngiliz denizcilerinde, bu eşsiz taarruz ruhu varken İtalyan donanmasının limanlarında yatması, kendisi için daha hayırlı olacağı anlaşılmıştır.

İngiliz Akdeniz filosunun hiç zayiatsız yaptığı bu kahramanca hücum Nelson'un ruhunu şadetmiştir. İngilizleri tebrik, İtalyanları taziye ederiz.

Küçük Hikâye

Baharı bekliyorum

Mükerrem Kâmil Su

«On beş gündür sana yazamadım. Sebebini bildiğin için şüphesiz kuruntu etmedin, üzülmedin. Arka üstü yatmağa mecbur olduğum bugünlerde sık sık beni bulan mektubların mukaddes ülkelerden esip gelen rüzgârlar gibi içimi serinletti.

Hele Mehmedciklere aid, görünüşte belki küçük, fakat tahlil ettikçe derinleşen vak'alar; güldürürken düşündüren ve içlendirirken neş'elendiren o güzel fıkralar... Onları içime sindire sindire, derin bir zevkle okudum. Bu suretle mektubların benim gazetem, kitablarım oldu. Bugünlerde belki her zamandan çok seninle beraberdim. Hangi saatlerde kalk borusunun çaldığını, ne zaman yürüyüşe çıktığınızı, gece talimlerini, silâh temizleyişleri ve karavana başı konuşmalarını, dinlenme saatlerinde ufukları dalgalandıran millî havaları, yazılarından doğan bir dünya içinde gördüm, duydum ve tanıdım.

Mektublarında senden çok onlar var ve ben onları senin kaleminle tanımaktan hoşlanıyorum. Bana öyle geliyor ki, imkân olsa da şöyle oraya kadar bir uzansam: köy odalarını, çadırları, topları ve makinelileri, kısaca cepheyi, hiç yadırgamıyacağım.

Borazan Ahmedi, Hüseyin onbaşıyı, rüyalarında bile savaşan coşkun Süleymanı, acemi yetiştirmekte ustalaşan başçavuş Muradı, uzun zamandanberi tanıdığım, anlaştığım dostlar, ahpablar gibi karşılayacağım. Onlarla aralarından su sızmıyan insanlar gibi konuşacağım. Ve Harmandalını oynarken cephenin havasını değiştiren, gönülleri köylere ve köylerde yolları gözleyenlere çekip alan yanık Velinin karşısında ben de hepiniz gibi heyecanlanacağım.

Sen bana cepheyi yazıyorsun. Yürekleri şahlandıran, başları en yüksek enerjilerin derinliklerine ulaştıran o bambaşka âlemi anlatıyorsun. Onu tanıdıktan sonra o hayata imrenmemek mümkün mü?

Sana ben ne yazayım? Cephe gerisini öyle mi? Ben cepheyi ve cephe gerisini uzun bir yola benzetiyorum. Bu yolun görünüşte iki ucu var. Fakat bu iki uc belki yalnız maddede kalıyor. Ruhta, yürekte, hayalde ve düşünüşte bu iki ucu birbirinden ayırmak kabil değil.

Aylar geçti. Mevsimler değişti. Gittiğin zaman başaklar olgunlaşıyordu. Gökler durgun, rüzgâr susmuş, tabiat ışığa ve sıcağa göğsünü açara ktatlı, bayıltıcı bir uyku içinde gibiydi. Deniz kıyılarında hayat uyanmıştı. Sular görünüşte durgun, fakat derinden derine sarhoştu.

Seni, ninem dedemi, annem babamı nasıl uğurladıysa ben de öyle uğurladım. Gözümün yaşını içime akıtarak ve yüzümü, hayalinde öylece kalsın diye, bir gülüşle tatlılaştırmağa çalışarak...

Ne sen bu uzun katarda yalnızdın, ne ben garda kalan tek hicranlı ve hasretli kadındım. Oğullarını göğüslerine bastırarak öpmeğe, koklamağa doyamıyan anneler, babalarına minik ellerini sallayan küçükler, duygularını ürkek ışıltılarla yanan bakışlarına vererek sessiz duran nişanlı kızlar ve eşlerini şeref yoluna bırakan ağır başlı kadınlar garı kuşatmışlardı.

Tam manasile hissediyordum ki, trenin düdüğü onların da yüreklerini benimkini olduğu gibi ürpertti. Raylardaki tekerlek gıcırtıları onların da sinirlerinde acılı bir kıvranma yaptı ve onlar da gurbet yollarının birer hazin ifadesi olan boş raylarda benim gibi görünüşte kuru, fakat içten ıslak gözlerle baktılar. Ve sen, sevgilim, sen de pencerelerde elini, mendilini sallayan kahramanların yüreklerindeki duyguların benzerile dopdoluydun. Bir meçhul akıbete doğru gidiş sizi duyguda ve düşüncede birleştirmişti. Aynı gayeye doğru, aynı imanla akıp gidiyordunuz ve bu size kudret oluyordu. Kalanlara yürek tesellisi olduğu gibi...

Bak gene o ayrılık gününe atladım. Hem bunu sana birçok defa yazdığımı hatırlayorum. Ama bence aşkın bağı ayrılık dakikasında kördüğüm oluyor.

Evet mevsimler değişti. Rüzgârlar sertleşti, yapraklar can verdi, toprağın altın süsü soldu, sarardı ve korkunc kış geldi. Rüzgârlar hırçınlaştıkça, yağmurlar camları dövdükçe ve karlar göklerde kanadlandıkça hiç ısınamadım sevgilim. Kışı soba başında ve hatta çok defa bir şezlonga uzanarak geçirdiğim halde... Öyle dakikalarım oldu ki, dudaklarıma değen çay bardağı dondu; dumanı tüten çorbanın yudumu boğazımdan geçmedi; yumuşak yastıklar arasında başım rahat etmedi.

Benim gibi cephe gerisinde uzak yakın tanıdığım veya tanımadığım herkes eminim ki, aynı duygularla çırpındılar. Aynı düşüncelerle haftaları aylara, ayları mevsimlere bağladılar. Yalnız ben bir noktada onlardan ayrıldım. Onların evlerinde açlığı, uykusuzluğu hiçe sayarak çalıştıklarını duyuyordum. Lâkin benim halim yoktu sevgilim. Hayata doğmağa hazırlanan çocuğumuz beni kuvvetten düşürmüştü. Çok defa bir eldiven, bir çorab olsun öreyim diye elime aldığım yumaklar, kararan gözlerimin önünde sepete düştü.

Fakat nihayet ben de on beş gün evvel sana ve yurduma bir armağan getirdim. Oğlumuz, milyonlarca insanın kendilerinden geçerek dünyayı ateşe verdikleri, asırların medeniyet eserlerini bir hamlede yok ettikleri bir harb yılında dünyaya geldi.

Ben de onu tam bir savaş çocuğu gibi yetiştireceğim. Hayata gözlerini açtığı zaman babası yurdu korumak için cephede idi; oğlu bir barış dünyası içinde yaşayacak. Bir gün bu hailenin biteceğine, milyonlarca insanın kanile ıslanan topraklar üstünde ışıklı bir dünya doğacağına ben inanıyorum. Ve gene inanıyorum ki, çocuğumuzu tahayyül ettiğim bu barış dünyasında yaşatmak için onu önce tam bir savaş adamı vasıflarile yetiştirmek lâzım. Barışa varmak için bin bir tehlike ile dolu savaş yolundan geçmeyi mutlak bilmeli.

Bazı günler bana, bazan da sana benzeyen küçüğümüzü görmek için nasıl sabırsızlandığını hissediyorum. Beni ve onu senden yalnız dağlar, yollar, sular, kısaca mesafeler ayırmıyor. Ayrılığı sadece bunlar doğursaydı biz onları yenerdik değil mi sevgilim?

Seni yuvanın bu sıcak ve mes'ud havasından bir zaman için ayrı tutan şey nedir? Biz ondaki kudrete tapıyoruz. Sevginin en üstününü verdiğimiz vatan böyle isteyor. Onun mukaddes kanunları karşısında hasretin, hatta ölüm ayrılığının bile manası kalır mı?

Eskiler: «Ölüm Allahın emri, ayrılık olmasaydı!» demişler. Ben böyle düşünmüyorum. Dağlar çok yalçın, sular pek coşkun, yollar fazla uzun olsa da bir gün kavuşmak kabildir. Bu ümide bağlanarak beklemek, tehlikeden uzak tutulan bir vatanda bekleyerek yaşamak da az güzel şey mi?

Türkkadını tarih boyunca beklemeğe alışmış. Ninelerimiz belki Yemen'in dünya üzerinde yerini bilmiyorlardı, ama ona hiç de yabancı değildiler. Çünkü Yemen'in kızgın güneşi çoğunun aşkını kavurmuş, yakıcı kumları sevgililerin kanını içine çekmişti. Yıllarca Yemen, ıstırabın, hasretin ifadesi oldu ve oraya gidenlerin çoğu dönmediler. Yollarını gözleyen üç günlük taze gelinlerin, kucağı bebekli genc annelerin hasretli ve hüzünlü beklemelerine rağmen asla dönmediler. Sarıkamışın karlı tepelerini, ne çok kadın kalbi yakından tanır; çünkü o karlar sevgililerin kanile ısınmış, erimiştir.

Filistinlerden, Suriyelerden, Kafkaslardan, Çanakkalelerden gelen rüzgârlara aşina olmıyan var mıdır bu topraklarda?.. O rüzgârlarda, biraz da sönen nefeslerin buruk zevki yok mudur?

Üzülme sevgilim. Sen cephede, ben de geride beklemekten yılacak değiliz. Genciz. Bu toprakların nasıl kazanıldığını bildiğimiz gibi, nasıl korunacağını da müdrikiz.

Sen elin tetikte ileriye bak! Ben varlığım çocuğumuzun üstüne kanad germiş ve elimden gelen yurd işlerine bağlanmış olarak uyanık davranayım.

Elbet bu değişen mevsimlerin bir baharı gelecek. Hem de ebedî baharı... Bu bahara inanıyorum. Onu bekleyorum.

Ben kan üstüne doğmıyan güneşlerin, yıkık yuvalara ışık dökmiyen ayların ve mezarsız ölülere yas tutmıyan yıldızların uyanacağına inanıyorum.

İnşallah sen de bu ebedî bahara döneceksin ve yavrumuzu bulutsuz göklerimizin altında, mes'ud topraklarımızda, bizim olan hava içinde büyüteceğiz, yetiştireceğiz sevgilim...»

Millî küme maçları başladı

Dünkü müsabakalarda Fenerbahçe Galatasarayı 1 - 0 yendi, Beşiktaş İstanbulsporla 1 - 1 berabere kaldı, Ankarada da Demirspor ve Harbiye galib geldiler

Millî küme maçlarına dün Kadıköy stadında başlanmış, müsabakalar büyük bir kalabalık önünde oynanmıştır. İlk maç, lik şampiyonu Beşiktaşla İstanbulspor arasında idi. Takımlar sahaya çıktığı zaman İstanbulspor, Beşiktaş takımına, oyunların açılışı münasebetile bir buket hediye etmiştir.

Uzun zamandanberi Kadıköy sahasında görünmemiş olan Beşiktaş takımı, dünkü maçta hiç de muvaffakiyetli bir şekilde aynamamış ve kazanamadığı bu oyunun devamı müddetince de seyircilerin avaz avaz bağırmalarile karşılaşmıştır. Netice ne şekilde olursa olsun baştan nihayete kadar çok azimkâr bir halde oynamağa karar vermiş olan İstanbulspor, daha oyunun bidayetinde parlayan hücumlarile, Beşiktaşı kolayca ambale etti. Her geçen dakika ağır basacağı ve oyunda kat'î hakimiyeti temin edeceği ümid edilen Beşiktaş, sahanın her yerinde oraya buraya koşan İstanbulspor karşısında o kadar bocaladı ki, kaleci Mehmed Alinin hatırından bile geçirmiyeceği kurtarışları, büyük addedilmeğe değer bir sürprizin önüne geçti.

Beşiktaş takımı, serâpa enerji kesilen bir takımla karşılaşacağını ümid etseydi, mutlaka maçtan evvelki hesablarını bu ölçüye göre yapmış olurdu. Beşiktaş takımı bu mevsim bu kadar durgun ve bozuk bir oyunla sahadan çıkmadı ve hiç şüphe yok ki bunda İstanbulsporun canlı oyunu da en büyük rolü oynadı.

90 dakikalık oyun zarfında, bilhassa seyircilerin büyük iltifatına mazhar olan İstanbulspor, daha çok fırsat yakaladı, fakat kat'î hakimiyet kuramadığı oyunda ilk devrenin 42 nci dakikasında Hakkının yaptığı gol, ikinci devrenin 38 inci dakikasında Süleymanın kafa vuruşile yaptığı bir golle mukabele edebildi.

Beşiktaş takımında ferd itibarile bir kişi bile nazarı dikkati çekmedi, buna mukabil takım halinde İstanbulspor esaslı bir varlıktı. Beşiktaşın kendi sahasındaki güzel oyunu, çimen sahada tahmin edilmiyecek kadar sönüktü. Çetin bir mücadelenin sonunda Beşiktaş neye uğradığını anlamadan millî kümenin ilk maçını 1 - 1 berabere bitirdi.

Fenerbahçe - Galatasaray

İkinci maç Galatasarayla Fenerbahçe arasında yapıldı. Ahmed Ademin idare ettiği bu maça takımlar şu şekilde çıktı:

Fenerbahçe: Cihad - Cemal, Lebib - Ömer, Zeynel, Fikret - K. Fikret, Naci, Naim, Niyazi, Rebii.

Galatasaray: Saim - Faruk, Salim - Musa, Enver, Halil - Barbaros, Mustafa, Nino, Eşfak, Mehmed Ali.

Sahayı büyük velveleye vereceği tahmin edilen bu maç iyi bir sür'atle başladığı halde, vuruşlardaki isabetsizlik yüzünden daha ilk dakikalarda, maçın heyecan şöyle dursun, zevkli bile olmıyacağı anlaşıldı.

Galatasaray muhacim hattının merkezden başlayan bozuk oyunu, Fenerbahçenin rahat oynamasını temin ettiğinden tazyikın büyük bir kısmı Galatasaray müdafaası üzerine yüklendi. İyi, canlı ve sağlam bir müdafaa önünde mümkün olduğu kadar bozuk oynayan Galatasaray muhacimleri, soldan yaptıkları bir hücumda direkten geri gelen topu 19 uncu dakikada Eşfak vasıtasile Fenerbahçe kalesine soktularsa da, hakem ve yan hakemlerin müşavereси üzerine topun kale direğinden değil, oyun sahası haricindeki direkten geldiği tespit edilerek bu sayı gol addedilmedi.

Fenerbahçe takımı çok sür'atli bir şekilde oynamak suretile Galatasarayı sıkı bir tazyik altına almış ve 40 ıncı dakikada her an beklenen golü, Nacinin sıkı bir şütile yaparak devreyi 1 - 0 galib olarak bitirmiştir.

İkinci devre Galatasaray için çok üzüntülü oldu. Rastgele vuruşlarla başlayan oyunda Galatasaray işi biraz da şahsî oynamaya dökmek suretile bütün ümid kapılarını kapamış ve neticesiz bir oyundan dolayı da yakaladığı birkaç fırsatı kaçırmıştır.

Salimi muhacim hattına, Barbarosu müdafaaya almak suretile iki hat arasında değişiklik yapan Galatasaray yirminci dakikadan sonra Fenerbahçe müdafaasını hatırı sayılır bir şekilde tehdid etti. Fenerbahçe müdafaasını sarsmaktan başka bir işe yaramıyan bu tazyikin netice üzerinde müessir olabilmesi için yerinde ve kuvvetli şüt lâzımdı ki bu büyük noksan maçın bidayetindenberi gözüküyordu. Yakaladığı galibiyeti sonuna kadar muhafaza etmek lüzumunu iyice hissetmiş olan Fenerbahçe azamî bir müdafaa ile maksadı temin etmiş, büyük rakibini 1 - 0 mağlûb ederek millî kümeye rahat bir şekilde başlamıştır.

Oyun ne Fenerbahçe, ne de Galatasaray için hiç de parlak bir şekilde cereyan etmemiştir.

Beşiktaş - İstanbulspor arasındaki dünkü maçta Şeref gol atmağa çalışıyor

Ankarada yapılan millî küme maçları

Ankara 30 (Telefonla) — Millî küme maçlarına bu gün 19 Mayıs stadında başlandı. Sahada on binden fazla kalabalık vardı. İlk maçı Eskişehirin Demirspor takımile Maskespor yaptılar. Maskespor daha hâkim oynamasına rağmen 1 - 0 Demirspor galib geldi.

İkinci maç Gencler Birliğile Harbiye arasında yapıldı. Şiddetli bir rüzgâra rağmen bu maç çok zevk ve heyecanlı oldu. Harbiyeliler enerjik oyunları sayesinde maçı 3 - 2 kazandılar.

İnönü koşusu

İnönü mukavemet yarışı dün kulüb, mekteb ve mükelleflere mensub 875 atlet arasında yapılmıştır. Kuleli mektebi 375 atletle bu müsabakalara iştirak etmiştir.

6000 metrelik yarışta alınan neticeler:

1 — S. Manisa (Kabataş) 12,20,4
2 — Ali (Galatasaray) 19,41,4
3 — Mehmed (Mensucat fabrik.) 19,48.

Takım itibarile, 14 puanla Kabataş birinci, 19 puanla Atletik Yıldız ikinci olmuştur. Müsabakaya 63 atletle iştirak eden Kuleli lisesi takımı (İnönü) kupasını kazanmıştır. Derece alan atletlere bölge direktörü Feridun tarafından kupa ve madalyalar verilmiştir.

İzmirdeki İnönü koşusunu İstanbul takımı kazandı

İzmir 30 (Telefonla) — İnönü mukavemet koşusu münasebetile İzmir bu gün fevkalâde bir gün yaşamıştır. Koşulara 42 bölgeden 200 atlet iştirak etmiştir. Şehirde fevkalâdelik sabahtan itibaren başlamıştı. Atletler ve beden terbiyesi mükellefleri öğleden evvel merasimle Atatürk heykeline çelenkler koymuşlardır. Merasim hararetli olmuştur.

Beden tebriyesi genel direktörü Cemil Taner, bu koşunun tertibindeki maksadı ve bilhassa İzmirde yapılmasındaki manayı tebarüz ettirmiştir.

Öğleden sonra yapılan koşu çok heyecanlı mücadelelerle geçmiştir. İstanbuldan Rıza Maksudla Hüseynin yarışı kazanması muhakkak telâkki ediliyordu. Fakat 7500 metrelik mesafe yarıya yaklaşırken Ankaralı Mustafa rakiblerini geçmiş ve bilhassa bundan sonra Rıza Maksudla Mustafa epeyce çekişmişlerdir. Neticede Mustafa 24,32 2/5 ile birinciliği, Rıza Maksud 20 metrelik bir farkla ikinciliği, İstanbuldan Artan üçüncülüğü, Hüseyn dördüncülüğü, Eşref beşinciliği kazanmışlardır. Ferdî tasnıf böyle olmakla beraber takım itibarile İstanbul birinci, Kocaeli ikinci, Ankara üçüncüdür.

***

Dün Adana, Elâzığ ve Erzurumda da İnönü koşuları yapılmış, buralardaki müsabakalara da geniş mikyasta atlet iştirak etmiştir.

B. takımları

Kadıköy sahasında Galatasaray - Fenerbahçe B takımları karşılaşmışlar, neticede Galatasaray 1 - 0 galib gelmiştir.

Beyoğluspor - Şişli

Şeref sahasında Beyoğlusporla Şişli takımları arasındaki hususî maç 2 - 2 berabere bitmiştir.

Dün yapılan güreş müsabakaları

İstanbul mıntakası güreş ajanlığı tarafından tecrübesiz güreşçiler arasında tertib edilen Greko-Romen müsabakaları dün Fatihteki salonda yapılmıştır. Alınan neticeler şudur:

56 kilo: Ekrem (Güreş), Ali (Kasımpaşa; 61 kilo: Pektaş (Güreş), Tahir (Kurtuluş); 66 kilo: İsa (Güreş), İsmet (Galata Gencler); 72 kilo: Sabahaddin (Kasımpaşa), Abdullah (Güreş); 79 kilo: Nari (Kurtuluş), Hikmet (Kasımpaşa).

Beylerbeyi kulübünün kongresi

Beylerbeyi Genclik Kulübünden:

6/4/941 tarihine musadif pazar günü saat 11 de fevkalâde kongrenin icrası takarrür ettirilmiştir. Sayın azamızın teşrifleri rica olunur.

Yardımcı muallimlerin müterakim ücretleri

Orta tedrisat yardımcı muallimlerinin müterakim ücretlerini vermek üzere 300 bin liralık münakale yapılmıştır. Ücretler, ay basından itibaren muallimlere tevzie başlanacaktır.

Kurumlar tutuşmuş

Taksimde Recebpaşa caddesi 3 numarada doktor Özanyan apartımanında da apartıman sakinleri taraafından söndürülmüştür.

RADYO

Bu günkü program

8,00 Program	18,40 Saz
8,03 Haberler	19,15 Konser
8,18 Müzik (Pl.)	19,30 Haberler
8,45 Konuşma	19,45 Konuşma
★	19,50 Fasıl heyeti
13,30 Program	20,15 Rad. gazetesi
13,33 Şarkılar	20,45 Müzik
12,50 Haberler	21,00 İstekler
13,05 Türküler	21,30 Konuşma
13,20 Müzik (Pl.)	21,45 Orkestra
★	22,30 Haberler
18,00 Program	22,45 Caz (Pl.)
18,03 Orkestra	23.30 Kapnış

Suad Gün konseri

Genc san'atkâr Suad Gün, 8 nisan salı günü akşamı saat 21,15 te Saray sinemasında bir konser verecektir. Programda müntehab parçalar vardır.

Şemseddin Günaltayın Kadıköyünde vereceği konferans

Kadıköy Halkevinden:

Büyük Millet Meclisi reis vekili Sıvas meb'usu sayın Şemseddin Günaltay tarafından (dünya ahvali - nin son vaziyeti) mevzuunda Kadıköy Süreyya sineması salonunda martın otuz birinci pazartesi günü akşamı saat 20,30 da bir konferans verilecektir. Davetiyelerin Halkevimiz idare memurluğundan alınması.

Ölüm

Tisalya Yenişehir eşrafından Bay Reşad Elmas tutulduğu hastalıktan kurtulamıyarak dün sabah saat dört buçukta rahmeti rahmana kavuşmuştur. Cenazesi bugün Bakırköy İstasyon caddesinde 44 numaralı evinden kaldırılarak namazı Bakırköy camiinde kılındıktan sonra Bakırköydeki ailesi makberesine defnedilecektir.

Konferans ve çay

Bakırköy Halkevinden:

İkinci İnönü zaferinin yıldönümü münasebetile 1/4/941 salı günü saat 21 de Evimiz salonunda bu mevzuda bir konferans verilecektir. Konferansı müteakıb danslı çay tertib edilmiştir. Herkes gelebilir.

Yazan: *Lajos Zilahy* — 9 — Çeviren: *F. Zâhir Törümküney*

— Eve gideceğiz.

Olga söze karıştı:

— Arzu ederseniz siz de buyurun. Miett sizi bir fincan çaya davet ediyor.

Peter, Miett'in yüzüne baktı:

— Sahi davet ediyor musunuz?

— Tabiî...

Tramvaya bindiler. Ancak üç kişilik yer bulabildiler. Yanika ayakta kaldı. Biletçiyi kandırıp, içeride kalmak için bir hayli gayret sarfetti. Fakat nafile, biletçiyi yola getirmek mümkün olmadı. Israrla karşıdaki levhayı gösteriyordu. Levhada şunlar yazılıydı: «Tramvay arabalarının içinde ayakta durmak memnudur!»

Yanika, biletçiye sigara ikram etti. Halinden, pek şakacı bir adam olduğu, daha ilk bakışta anlaşılan biletçi, yüksek sesle söyledi:

— Ben, öyle rüşvetle filân yola gelmem.

Fakat, Yanika'nın verdiği sigarayı alarak kulağının arkasına kıstırdı. Sonra genc harbiyelinin kolundan tuttu:

— Lûtfen perona çıkınız general! dedi.

Yanika elini uzattı. Biletçinin kulağının arkasındaki sigarayı geri aldı. Gülerek:

— Pekâlâ, dedi. Şimdi çıkıyorum.

Tramvayın içindekiler kahkahalarla gülüyorlardı. Peter'in yanında oturan amele kılıklı bir adam ayağa kalkarak Yanika'ya seslendi:

— Buyurun general, yerimi size terkediyorum.

General tabiri, ikinci bir kahkahanın kopmasına vesile oldu.

Yanika verilen yeri kabul etmek istemedi. Fakat, amele kılıklı adam ısrar etti.

Tramvay halkı, yüzlerinden tebessüm eksik olmıyan iki sevimli kızla, yanlarındaki şık delikanlıya hayranlıkla bakıyorlardı. Ama, generalın vaziyeti büsbütün başkaydı. O, bir kaç dakika içinde umumun muhabbet ve teveccühünü kazanmış bir adam oluvermişti.

Apartımanın merdivenlerini büyük bir gürültü ve neş'eyle tırmandılar. Zili çaldılar. Kapıyı, yaşlı, ihtiyar bir kadın açtı. Kadının halinden hizmetçi mi, yoksa fakir düşmüş bir akraba mı olduğunu anlamak pek mümkün değildi. Yalnız ilk bakışta, ağzında dişleri olmadığı ve yüzünün ifadesinden de kulaklarının çok ağır işittiği anlaşılıyordu.

Olga, bağırarak ihtiyar kadını selâmladı:

— Merhaba Mili!

Bu sırada, beyaz tüylü, küçük ve şirin bir fino köpeği peyda oldu. Peter'i bir, iki defa kokladı. Sonra ince sesile havlamağa başladı.

Miett, onu tekdir etti:

— Sus, terbiyesiz! Misafir böyle mi karşılanır? Gel kendini takdim et bakayım.

Tomi, hırlayarak Peter'in yüzüne baktı. Sonra hanımının emrini yerine getirmek için bir ayağını kaldırdı:

— Hav! Hav! diye bağırdı.

Miett birden Tomi'yi kucaklayarak havaya kaldırdı. Yüzünü yüzüne yaklaştırdı. Sonra sert bir hareketle köpeği göğsünün üstüne bastırarak yere attı. Tomi'nin hiç sesi çıkmadı. Her halde bu tarzda sevilmeğe alışmış olacaktı.

Peter, Miett'in paltosunu çıkarmasına yardım etti. Kızın vücudünden yayılan ılık, tatlı bir koku başını döndürdü.

Genc kız şakrak bir sesle hizmetçiden sordu:

— Babam evde mi?

— Evet, odasında çalışıyor.

Salona girdikleri zaman Miett şarkı söyler gibi bağırdı:

— Ba - ba - cığım!

Salonun sağ tarafındaki açık kapıdan geniş bir oda görünüyordu. Odanın ortasında büyük ve eski sistem bir yazı masası vardı. Masada, ak sakallı bir adam oturuyor, bir yandan büyük bir zevkle piposunu çekiyor, bir yandan da gazete okuyordu. Sırtında kahve rengi bir robdöşambr vardı. Ayağa kalktı. Yavaş, yavaş salona doğru gelmeğe başladı. Miett kollarını açarak koştu. Babasının boynuna sarıldı. İki yanağından öptü.

İhtiyar adam, Miett'in yüzünü okşayarak sordu:

— Nasıl, iyi eğlendin mi?

Peter'le hiç alâkadar olmadı. Genc adam, kapının önünde heyecanla duruyordu.

Ferenz Almady, odanın içinde bir yabancının bulunduğunu birdenbire farketti. Mavi gözlerini hayretle Peter'in yüzüne dikti.

Peter, hemen yürüdü. İhtiyarın karşısında durdu. Hürmetle eğilerek kendini takdim etti. Almady, Peter'in elini bırakmadı. İsmini tekrar ettirdi. Sonra yavaş, sıcak bir sesle sordu:

— Sen Gedon Takaç'ın oğlu musun?

— Hayır efendim. Benim babam lise muallimi idi. Fakat çoktan öldü.

İhtiyar adam, Peter'i tepeden tırnağa kadar süzdü. Bakışlarından, bu uzun boylu, yakışıklı ve kibar tavırlı delikanlıyı beğendiği anlaşılıyordu.

Miett'in yüzü gene hafif kızardı. Babasına izahat verdi:

— Doktor Peter'le Varga'larda tanışmıştık.

Almady'nin yüzünde bellibelirsiz bir tebessüm peyda oldu:

— Haydi, ben sizin eğlencenize mâni olmıyayım, dedi.

Piposunu çekerek, odasına döndü.

Peter, bu tanışma merasimini böyle kolayca atlattığına memnun oldu. Yalnız kafasının almadığı bir şey vardı. Miett yirmisinden fazla yoktu. Almady ise altmışını çoktan geçmişti. Bu yaşta bir adam, onun babası değil, ancak büyük babası olabilirdi.

Peter, etrafa göz gezdirdi. Ev, eski tarzda olmakla beraber gayet ağır eşya ile döşenmişti.

Genc adam, şimdi Miett'in annesini merak ediyordu. Salonun kapısı her açıldıkça, onun geldiğine zahib oluyor ve heyecanla başını çeviriyordu. Fakat, içeri girenin Mili olduğunu görünce bir hayal sukutuna uğruyordu. Miett'in anasını hayalinde şöyle canlandırıyordu: Kırk, kırk beş yaşlarında, kibar tavırlı mağrur duruşlu, solgun yüzünde kızının sevimli ve güzel hatlarını taşıyan bir kadın.

Miett, Peter'le Yanika'ya yer gösterdi. Sigara ikram etti. Sonra Olga'nın koluna girerek:

— Bize bir dakika müsaade ediniz, dedi. Şapkalarımızı, mantolarımızı çıkaralım.

Kızlar, salondan uzaklaştılar.

Peter''in gözleri, piyanonun üstünde asılı duran bir tabloya takıldı. Tablodan, genc ve çok güzel bir kadın, dudaklarında mahzun bir tebessümle gülümsiyerek ona bakıyordu.

Peter, genc harbiyeliden sordu:

— Kimdir bu kadın?

Yanika derin, derin içini çekti:

— Miett'in anası.

— Neden öyle içini çektin? Yoksa öldü mü?

— Zavallı, çoktan hayata gözlerini yumdu. Miett annesini tanımaz bile.

Sustular. Gözleri uzun müddet tabloda takıldı kaldı.

Peter, heyecanını örtmek istiyen sakin bir sesle sordu:

— Pekâlâ, Miett'i kim büyüttü?

— Çiftlikte, anneannesinin yanında büyüdü.

— Sen, bu aileyi ne münasebetle tanıdın?

— Babam, Almady'nin gayet samimî bir arkadaşı idi.

— Almady, kaç yaşlarında vardır?

— Zannedersem altmış beş... Pek iyi bilmiyorum. Çok geç evlenmiş. Karısından yirmi yaş kadar büyükmüş.

— Miett kaç yaşında?

— Miett mi? Dur bakayım... Benden iki yaş büyüktür. Ben, şimdi tam on dokuz yaşındayım.

Peter, başını kaldırdı. Harbiyelinin gözlerinin içine dikkatle baktı. Miett'e bir zâfı olup olmadığını anlamak istiyordu. Fakat Yanika hiç oralı değildi. Gülerek:

— Bu Olga da amma tuhaf kız değil mi? dedi.

Peter'i, Olga'nın tuhaflığı alâkadar etmiyordu. O, Miett hakkında mümkün olduğu kadar fazla malûmat alabilmek arzusile kıvranıyordu. Fakat, soracağı suallerin Yanika'yı kuşkulandırmasından da çekiniyordu. Soğukkanlılığını muhafazaya azamî derecede gayret ederek, lâkayd bir tavırla lâfa girişti:

— Sahi aklıma geldi... Bu Mişka Miett'e kur mu yapıyor?

— Hangi Mişka?

— Canım şu sarışın delikanlı... Adam Mişka...

Yanika gülümsedi:

— Ne münasebet? Mişka başka bir kıza âşıktır. Yoksa, sen böyle bir şeyin farkına mı vardın?

— Birbirlerile pek samimî görüşüyorlar da... Öyle zannettim.

(Arkası var)